

Nr 145.

Av herr **Larsson** i Dala, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utredning och förslag i fråga om främjande av betesvallars anläggning och betesmarkers förbättring.

Väldiga vidder i vårt land upptagas av naturliga betesmarker. Dessa giva dock i allmänhet en mycket dålig avkastning. De äro i vanliga fall mer eller mindre vanskötta, övervuxna med mossor, som kväver de ädlare betesväxterna, eller sura, så att endast dåliga gräs och halvgräs kunna trivas å desamma. Och många betesmarker äro å större eller mindre areal skylda och fördärvade av ljunger och enbuskar.

Sverige har emellertid i sina väldiga arealer betesmark utomordentliga möjligheter att öka avkastningen av vår svenska husdjurskötsel. Detta gäller givetvis i allra främsta rummet produktionen av kött och mjölk.

Jag hyser den övertygelsen, att det är en lycka och en styrka för ett land, om dess folk och dess djur kunna väsentligen näras av vad landets egen jord giver. Beroendet av import blir i så fall relativt ringa och genom rikligare produktion ur egen jord kan ändock landets export av lantbruksprodukter t. o. m. ökas. »Köttnöd» etc. minskas och landet blir nationalekonomiskt starkare.

I Tyskland är anläggandet av betesvallar och rationellt förbättrande av betesmarkerna en i hög grad aktuell fråga. Erfarenheten från välanlagda och välskötta betesvallar i vårt eget land visar dessa betesvallars rikliga produktion och goda räntabilitet. I ett föredrag, som jag skall tillställa utskottet, omnämner statskonsulent A. Elofson särskilt de mycket goda och glädjande resultaten från betesvallarne vid Valinge i Södermanland och Latorp i Nerike och erinrar, att man av goda betesvallar i södra och mellersta Sverige bör kunna erhålla en avkastning pr hektar och år av åtminstone 3000—4000 kg. mjölk eller 400—600 kg. levande vikt (tillväxt). Och det bör i detta sammanhang tilläggas, att den vunna produktionen av mjölk eller kött (tillväxt) är synnerligen produktionsbillig.

När vi erinra oss, att Sverige har hundratusentals hektar betesmark,

att denna tyvärr i allmänhet är vanskött, men kan genom lämplig och rationell förbättring bringas till en ofantligt stegrad avkastning, vunen för en relativt ringa produktionskostnad, och att den rikligare köttproduktion, som skulle bliva en följd av betesmarkernas förbättring, väl bör kunna medverka att minska »köttnöden» och giva rikligare näring åt vårt folk, så torde härigenom vara ådagalagt denna frågas vikt såväl i jordbruksekonomiskt och nationalekonomiskt som i folknärings-hänseende.

Det gives för staten säkerligen många medel att främja anläggandet av moderna betesvallar och förbättrandet av våra naturliga betesmarker. En åtgärd vore utbildandet och anställandet av en konsulent i betesanläggning och betesvård. Denne konsulent skulle givetvis bl. a. genom broschyrer och föredrag sprida intresse och insikt i hithörande frågor. Lämpliga personer kunde genom statens ekonomiska stöd utbildas (lämpliga utbildningsgårdar voro ju bl. a. Valinge och Latorp) till »betesrättare» (en motsvarighet till hushållningssällskapens vandringsrättare) samt verka inom de mest behövande områdena genom personlig och energisk agitation för frågans framarbetande. De borde givetvis vara väl utbildade i frågans tekniska detaljer och kunna lämna verksamt bistånd åt de jordbrukare, som ville låta sitt väckta intresse omsättas i handling, och skulle sålunda i så måtto vara en motsvarighet till dikningsförmän och cementeringsförmän. Ett det mest verksamma stöd för beteskonsulentens och betesrättarnes arbete vore anläggandet av mönsterbetesvallar, andelsbetesgårdar (beslutad i Malmöhus län och given anslag från detta läns hushållningssällskap), premiering av betesmarkförbättringar etc., allt verksamt främjat genom statens ekonomiska bistånd i tillbörlig grad och under lämpliga och betryggande former.

Vidkommande denna fråga tillåter jag mig att f. ö. hänvisa till statskonsulent A. Elofsons utomordentligt instruktiva och intressanta reseberättelse »Om anläggande och tillgodogörande av betesvallar m. m.», vilken jag skall tillställa utskottet, samt hemställer,

att riksdagen måtte besluta, att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående lämpligaste och verksammaste medlen för främjandet av betesvallars anläggning och betesmarkers förbättring samt att Kungl. Maj:t måtte förelägga riksdagen de förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 27 maj 1914.

Nils Larsson, Dala.